

SURAT AN-NAS - KAPITEL 114

Människornas Herre

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

I GUDS, DEN NÅDERIKES, DEN BARMHÄRTIGES NAMN

114:1

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

SÄG: "Jag söker skydd hos människornas Herre,

Redaktionens
Anteckningar

Vers 1:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

"Säg: Jag söker skydd hos människornas Herre."

1. Språklig dissektion

Arabiskt ord	Rot	Betydelse	Djupare innebörd
قُلْ	ق-و-ل	Säg, uttala	En aktiv handling - inte bara en tanke, utan ett uttalat skyddssökande.
أَعُوذُ	ع-و-ذ	Söka skydd, ta sin tillflykt	Ett uttryck för svaghet, beroende, och erkännande av fara.
بِرَبِّ	ر-ب-ب	Herre, uppfostrare	Rabb är inte bara en härskare - det är den som formar, vårdar, vägleder.
النَّاسِ	ن-و-س	Människor	Universell - gäller alla människor, inte bara troende.

2. Teologisk djupdykning

"Qul" - Guds direkta tilltal till Profeten

Detta är inte en personlig bön – det är en gudomlig instruktion. Gud säger till Profeten: *Säg detta*. Det gör versen till en *profetisk modell för skyddssökande*. Den är inte bara till för Profeten, utan för alla som följer honom.

"A'ūdhu" - Skyddssökande som erkännande av fara

Att söka skydd är att erkänna att man är sårbar. Det är en form av *'ubūdiyyah* – tjänarskap. Man erkänner sin begränsning och vänder sig till den som har makt att skydda.

"bi-Rabb" - Rabb som pedagogisk och existentiell kraft

Rabb är en av de mest komplexa och pedagogiskt laddade namnen på Gud. Det innefattar:

- **Skapande** – Gud har skapat människan.
- **Uppfostran** – Gud formar människans karaktär och vägledning.
- **Vård** – Gud ger näring, skydd och utveckling.
- **Myndighet** – Gud har rätt att sätta gränser och vägleda.

Att söka skydd hos *Rabb al-nās* är att erkänna att människans utveckling, trygghet och moral är beroende av Gud.

"al-nās" - Universell räckvidd

Gud är *Rabb* för alla människor – troende och icke-troende. Det gör denna vers till en *mänskligetsbön*, inte bara en muslimsk bön. Den är en påminnelse om att människans gemensamma svaghet är behovet av skydd mot det osynliga hotet som nämns senare i suran.

3. Psykologisk och existentiell dimension

Denna vers är en *självförsvarsmekanism för själen*. Den lär oss:

- Att erkänna vår inre kamp.
- Att förstå att hot inte alltid är fysiska – de kan vara mentala, andliga, subtila.

- Att skydd inte är passivt – det är något man *säger, söker, upprepar*.

Det är också en vers som lär oss *tillit*. I en värld där människan ofta söker skydd i pengar, status, relationer – påminner denna vers oss om att det enda verkliga skyddet är hos den som skapat oss.

4. Pedagogisk tillämpning

För undervisning kan du använda denna vers som en modell för:

- **Andlig självreflektion:** Vad söker vi skydd från? Vad är våra inre fiender?
- **Språklig analys:** Låt eleverna bryta ner varje ord och koppla till sin egen livssituation.
- **Rollspel:** Låt elever gestalta olika sätt att söka skydd – hos människor, hos Gud, hos sig själva – och diskutera skillnaderna.
- **Kontextuell jämförelse:** Jämför med surah al-Falaq – vad är skillnaden mellan att söka skydd från yttre och inre hot?

5. Koppling till hela suran

Vers 1 är porten till en djupare förståelse av människans kamp mot *al-waswās al-khannās* – den viskande som drar sig undan. Genom att börja med *Rabb al-nās* etableras en relation: Gud är inte bara en skyddare, utan en uppfostrare som hjälper oss att förstå och bekämpa det inre hotet.

114:2

مَلِكِ النَّاسِ

människornas Konung,

Redaktionens
Anteckningar

Vers 2 lyder: _"människornas Konung" (مَلِكِ النَّاسِ) - vilket fördjupar skyddsbönen genom att betona Guds absoluta suveränitet över människan, inte bara som vår uppfostrare (Rabb), utan som vår enväldige härskare.

Vers 2:

مَلِكِ النَّاسِ

”människornas Konung”

1. Språklig analys

Arabiskt ord	Rot	Betydelse	Djupare innebörd
مَلِكِ	م-ل-ك	Konung, härskare, ägare	En som har fullständig auktoritet, kontroll och rätt att styra.
النَّاسِ	ن-و-س	Människor	Samma som i vers 1 – universell räckvidd.

- Ordet *Malik* är starkare än bara ”kung” i västerländsk mening. Det innebär *ägande, kontroll, rätt att befalla* – utan begränsning.

2. Teologisk fördjupning

Från Rabb till Malik

I vers 1 är Gud *Rabb* – vår uppfostrare. I vers 2 är Han *Malik* – vår härskare. Det är en progression:

- Rabb: Gud som vår vårdare.
- Malik: Gud som vår suverän.

Detta visar att skyddet vi söker inte bara kommer från omsorg, utan från *makt*. Gud har makten att skydda oss från det vi inte kan kontrollera – särskilt det som påverkar vårt inre.

Malik al-nās - en kung utan rivaler

Till skillnad från mänskliga kungar, vars makt är begränsad av tid, rum och folkets vilja, är *Malik al-nās*:

- Evig
- Allvetande
- Allsmäktig
- Oberoende av människors erkännande

Att söka skydd hos *Malik al-nās* är att erkänna att ingen annan har verklig makt över våra

hjärtan, våra liv eller våra öden.

3. Existentiell och psykologisk dimension

Denna vers talar till människans behov av struktur, ordning och auktoritet. I en värld där vi ofta söker trygghet i institutioner, ledare eller ideologier – påminner versen oss om att den enda verkliga auktoriteten är Gud.

Det är också en vers som utmanar vår *inre rebell*. Människan vill ofta styra sig själv, men denna vers säger: *Du har en Konung – och Han är den du bör vända dig till för skydd.*

4. Pedagogisk tillämpning

För undervisning kan du:

- **Jämföra mänskliga kungar med Gud som Malik** – vad skiljer dem åt?
- **Diskutera begreppet auktoritet** – vad innebär det att underkasta sig en Konung?
- **Skapa rollspel** där elever får gestalta olika typer av auktoritet – och reflektera över vilken som ger verkligt skydd.

5. Koppling till vers 1 och 3

Vers 2 är den mittersta av tre titlar:

1. **Rabb al-nās** – vår vårdare
2. **Malik al-nās** – vår härskare
3. **Ilāh al-nās** – vår Gud (vers 3)

Tillsammans bildar de en *triad av gudomliga roller* som täcker hela människans behov:

- Vård
- Auktoritet
- Andlig tillbedjan

114:3

إِلٰه النَّاسِ

människornas Gud,

**Redaktionens
Anteckningar**

Låt oss nu fördjupa oss i **vers 3 av surah al-Nās** – den sista av de tre gudomliga titlarna som bygger upp skyddsbönen:

Vers 3:

إِلٰهِ النَّاسِ

”människornas Gud”

1. Språklig analys

Arabiskt ord	Rot	Betydelse	Djupare innebörd
إِلٰهِ	أ-ل-ه	Gud, den som tillbes	Innebär den som är värd tillbedjan, den som människan vänder sig till i kärlek och fruktan.
النَّاسِ	ن-و-س	Människor	Samma som i vers 1 och 2 – universell räckvidd.

- *Ilāh* är inte bara en titel – det är en relation. Det handlar om *tillbedjan, kärlek, underkastelse, hopp och fruktan*.

2. Teologisk fördjupning

Från Rabb → Malik → Ilāh

Denna vers fullbordar en trefaldig uppbyggnad:

1. **Rabb al-nās** – Gud som vår vårdare och uppfostrare.
2. **Malik al-nās** – Gud som vår suveräne härskare.
3. **Ilāh al-nās** – Gud som vår enda värdiga tillbedjan.

Det är en rörelse från:

- **Omsorg → Auktoritet → Andlig exklusivitet**

Ilāh al-nās - Monoteismens kärna

Att kalla Gud för *Ilāh al-nās* är att förneka alla andra falska gudar, ideologier, begär eller makter som människor tillber – medvetet eller omedvetet. Det är en deklaration av *tawḥīd al-ulūhiyyah* (Guds exklusiva rätt till tillbedjan).

3. Psykologisk och existentiell dimension

Människan är en tillbedjande varelse – vi *måste* tillbe något. Om vi inte tillber Gud, tillber vi:

- Våra begär
- Andra människor
- Status, pengar, ideologier

Versen påminner oss: *Den enda som är värd vår tillbedjan, vår djupaste lojalitet och vårt hopp – är Ilāh al-nās.*

Det är också en vers som tröstar: Den Gud vi söker skydd hos är inte bara en härskare – Han är den vi älskar, tillber och finner mening hos.

4. Pedagogisk tillämpning

För undervisning kan du:

- **Diskutera vad tillbedjan innebär** – är det bara bön, eller också kärlek, rädsla, hopp?
- **Låt elever identifiera moderna "ilāh"** – vad tillber människor idag utan att inse det?
- **Skapa en reflektionsövning:** Vad betyder det för mig att Gud är *min* Ilāh?

5. Sammanhängande struktur

De tre verserna bildar en *trinitet av gudomliga relationer*:

Vers	Titel	Relation till människan
1	Rabb al-nās	Den som vårdar, vägleder, uppfostrar
2	Malik al-nās	Den som styr, befäller, skyddar
3	Ilāh al-nās	Den som tillbes, älskas, fruktas

Detta är en *holistisk teologi* – Gud är inte bara en kraft, inte bara en kung, inte bara en idé.

Han är allt detta – och mer – i relation till människan.

114:4

مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ
mot det onda som den förrädiske frestaren

Redaktionens
Anteckningar

Vers 4:

مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ
mot det onda som den förrädiske frestaren

Vers 4 i surah al-Nās lyder: _”från det ondas viskare, den som drar sig undan” (مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ) - och introducerar det osynliga hotet som människan behöver skydd från: en subtil, återkommande inre påverkan som smyger sig in i hjärtat och försvinner när Gud nämns.

Språklig och semantisk analys

Arabiskt uttryck	Rot	Betydelse	Djupare innebörd
مِن شَرِّ	ش-ر-ر	Från det onda	Onda handlingar, tankar, influenser – särskilt subtila och inre.
الْوَسْوَاسِ	و-س-و-س	Viskare	Någon som viskar upprepade gånger, utan ljud – påverkar hjärtat direkt.
الْخَنَّاسِ	خ-ن-س	Den som drar sig undan	Någon som gömmer sig, försvinner när Gud nämns – men återkommer när människan glömmer.

- *Waswās* är ett intensivt particip – det är inte bara en som viskar, utan en som *ständigt* viskar.
- *Khannās* är också intensivt – en som *ständigt* drar sig undan, gömmer sig, smyger.

Teologisk fördjupning

Shayṭān som viskare

Denna vers identifierar *Shayṭān* som en *psykologisk angripare*. Han arbetar inte med våld, utan med subtil påverkan:

- Han planterar tvivel.
- Han förstärker begär.
- Han förvränger intentioner.

Viskningens natur

Viskningen är:

- **Tyst** – inga ord hörs, men hjärtat påverkas.
- **Återkommande** – den kommer om och om igen.
- **Situationsanpassad** – Shayṭān viskar olika beroende på personens svagheter.

Khannās - en paradoxal närvaro

Shayṭān är närvarande när människan glömmer Gud, men *försvinner* när Gud nämns. Detta visar:

- Guds namn är ett skydd.
- Dhikr (Guds ihågkommande) är ett vapen mot Shayṭān.

Psykologisk och existentiell dimension

Denna vers är en *diagnos av människans inre kamp*. Den visar att:

- Våra tankar är inte alltid våra egna.
- Det finns en extern kraft som försöker påverka vår moral, intention och riktning.
- Skydd kräver medvetenhet – att känna igen viskningen och svara med dhikr.

Det är också en vers som ger hopp: *Shayṭān är inte oövervinnerlig*. Han drar sig undan när vi vänder oss till Gud.

Pedagogisk tillämpning

För undervisning kan du:

- **Låta elever identifiera "viskningar" i vardagen** – t.ex. . tankar som uppmuntrar till lathet, ilska, avund.
- **Skapa övningar i dhikr** – t.ex. . vad händer med våra tankar när vi säger "Subhān Allāh" eller "A'ūdhu bi-llāh"?
- **Diskutera skillnaden mellan egna tankar och Shayṭāns påverkan** – hur kan man känna igen dem?

Koppling till tidigare verser

Efter att ha etablerat Gud som:

1. **Rabb** – vår vårdare
2. **Malik** – vår härskare
3. **llāh** – vår Gud

...visar vers 4 *varför* vi behöver skydd: *för att Shayṭān viskar i våra hjärtan*. Det är en logisk progression:

- Gud har makt att skydda.
- Vi är utsatta.
- Skyddet är tillgängligt – genom att söka tillflykt.

114:5

الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ
viskar i människornas hjärtan,

Redaktionens
Anteckningar

Vers 5:

الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ

viskar i människornas hjärtan,

Vers 5 i surah al-Nās lyder: _”som viskar i människans bröst” (الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ) (النَّاسِ) - och avslöjar Shayṭāns mål: att påverka människans inre centrum, där tro, känslor och beslut formas. Det är en vers som blottlägger den mest intima formen av påverkan - den som sker i hjärtats kammare.

Språklig och semantisk analys

Arabiskt uttryck	Rot	Betydelse	Djupare innebörd
الَّذِي	-	Den som	Relativ pronomen som kopplar till vers 4 - alltså Shayṭān.
يُوسِّسُ	و-س-و-س	Viska	Samma rot som i vers 4 - men här i verbform, aktivt och pågående.
فِي صُدُورِ	ص-د-ر	I bröst	Platsen för hjärtat, känslor, tro, intentioner.
النَّاسِ	ن-و-س	Människor	Universell - alla människor är måltavlor.

- *Ṣudūr* (bröst) är en metonym för *qalb* (hjärta) - det inre centrum där beslut, tro och känslor bor.
- Shayṭān viskar i detta centrum - inte utifrån, utan inifrån.

Teologisk fördjupning

Shayṭāns mål: människans inre

Denna vers visar att Shayṭān inte bara påverkar våra handlingar - han försöker forma våra:

- **Intentioner** - varför vi gör något.
- **Tankar** - hur vi tolkar världen.
- **Känslor** - vad vi älskar, fruktar, hoppas på.

Det är en *andlig infiltration* - Shayṭān arbetar som en psykologisk agent som försöker omprogrammera människans inre kompass.

Universell påverkan

Versen säger "*ṣudūr al-nās*" - inte bara troende, inte bara svaga. Alla människor är måltavlor.

Det gör Shayṭāns påverkan till en *mänsklig utmaning*, inte bara en religiös.

Psykologisk och existentiell dimension

Denna vers är en *diagnos av människans sårbarhet*. Den visar att:

- Våra hjärtan är öppna för påverkan.
- Vi måste vara vaksamma – inte bara mot yttre hot, utan mot inre viskningar.
- Skydd kräver *aktiv närvaro* – dhikr, reflektion, självrannsakan.

Det är också en vers som ger insikt: *om Shayṭān kan viska i hjärtat, kan Gud också vägleda det*. Hjärtat är en plats för både kamp och kontakt.

Pedagogisk tillämpning

För undervisning kan du:

- **Låta elever reflektera över vad som påverkar deras hjärtan** – t.ex. . media, vänner, begär.
- **Skapa övningar i självrannsakan** – t.ex. . daglig journaling: "Vad har påverkat mitt hjärta idag?"
- **Diskutera skillnaden mellan yttre och inre påverkan** – hur känns det när något kommer "inifrån" snarare än utifrån?

Koppling till vers 4

Vers 4 beskrev *vad* Shayṭān gör: viskar och drar sig undan. Vers 5 visar *var* han gör det: i människans bröst.

Tillsammans ger de en komplett bild:

Ett heligt mål: människans hjärta.

En osynlig angripare.

En subtil metod.

114:6

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

[viskar] genom [onda] osynliga väsen och [deras likar bland] människorna.”

Redaktionens
Anteckningar

Vers 6 i surah al-Nās lyder: _”bland djinner och människor” (مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ) - och avslöjar att viskningen inte bara kommer från Shayṭān i andlig form, utan också från människor. Det är en kraftfull avslutning som breddar förståelsen av varifrån inre påverkan kan komma.

Språklig och semantisk analys

Arabiskt uttryck	Rot	Betydelse	Djupare innebörd
مِنَ	-	Från	Preposition som anger ursprung eller källa.
الْجِنَّةِ	ج-ن-ن	Djinner	Osynliga väsen skapade av eld, med fri vilja - inkluderar Shayṭān.
وَالنَّاسِ	ن-و-س	Människor	Här: människor som också kan viska, påverka, förleda.

- *Jinna* är plural av *jinnī* - varelser som lever parallellt med människan, men är osynliga.
- *al-nās* återkommer för tredje gången - men nu som potentiella viskare, inte bara som offer.

Teologisk fördjupning

Två källor till viskning

Denna vers avslöjar att *waswasa* (viskning) kan komma från:

1. **Djinner** - inklusive Shayṭān och hans följe.
2. **Människor** - som medvetet eller omedvetet påverkar andra negativt.

Detta är en *radikal insikt*: inte all andlig fara kommer från det övernaturliga. Människor kan vara Shayṭāns verktyg - eller agera som Shayṭān själva.

Mänsklig Shayṭān

Koranen bekräftar detta i andra verser, t.ex.:

"Så har Vi gjort varje profet en fiende bland människors och djinnens Shayāṭīn..." (6:112)

Det finns alltså *mänskliga Shayāṭīn* – de som sprider tvivel, begär, splittring, arrogans.

Psykologisk och existentiell dimension

Denna vers är en varning: *inte alla viskningar kommer inifrån dig själv*. De kan komma från:

- En vän som uppmuntrar till synd.
- En influencer som glorifierar ytlighet.
- En ideologi som förvrider moral.

Men det är också en påminnelse: *du kan vara en viskare för andra*. Vi måste reflektera:

- Hur påverkar jag andra?
- Är mina ord en källa till vägledning – eller förvirring?

Pedagogisk tillämpning

För undervisning kan du:

- **Låta elever identifiera exempel på mänsklig viskning** – t.ex. . gruppträck, reklam, sociala medier.
- **Diskutera skillnaden mellan jinn och människa** – vad är likt, vad är olika?
- **Skapa en övning i självreflektion**: "När har jag påverkat någon – och hur?"

Sammanfattande struktur av surah al-Nās

Vers	Innehåll	Tema
1	Jag söker skydd hos människornas Herre	Gud som vår vårdare
2	Människornas Konung	Gud som vår härskare
3	Människornas Gud	Gud som vår enda tillbedda
4	Från det ondas viskare, den som drar sig undan	Hotet: Shayṭāns metod

Vers	Innehåll	Tema
5	Som viskar i människans bröst	Hotets mål: hjärtat
6	Bland djinner och människor	Hotets källa: både övernaturlig och mänsklig

Pedagogisk modell: Surah al-Nās

Översikt

Tema Skyddsbon mot inre påverkan

Struktur 6 verser, uppdelade i 3 gudomliga titlar + 3 verser om hotet

Syfte Att lära människan hur man söker skydd från subtila, inre faror

Målgrupp Universell - alla människor, alla åldrar

Vers-för-vers struktur

Vers	Innehåll	Pedagogiskt tema	Undervisningsidé
1	Säg: Jag söker skydd hos människornas Herre	Gud som vår vårdare (Rabb)	Diskutera vad det innebär att Gud uppfostrar och vägleder oss
2	Människornas Konung	Gud som vår härskare (Malik)	Jämför mänsklig auktoritet med Guds suveränitet
3	Människornas Gud	Gud som vår tillbedda (Ilāh)	Reflektera över vad vi tillber i vardagen
4	Från det ondas viskare, den som drar sig undan	Hotets metod: viskning	Identifiera subtila negativa tankar och hur de påverkar oss
5	Som viskar i människans bröst	Hotets mål: hjärtat	Diskutera hjärtats roll i tro, känslor och beslut
6	Bland djinner och människor	Hotets källa: både andlig och mänsklig	Reflektera över mänsklig påverkan - grupstryck, media, ideologier

Tematiska nycklar

1. Tawhīd i tre dimensioner

- Rabb → Malik → Ilāh = Gud som vår vårdare, härskare och tillbedda.
- Använd detta som en modell för att förklara *tawhīd* i undervisning.

2. Andlig självförsvar

- Suran lär ut hur man skyddar sig från inre påverkan.
- Introducera begreppet *dhikr* som ett aktivt försvar mot Shayṭān.

3. Psykologisk medvetenhet

- Viskning = subtil påverkan.
- Hjärtat = platsen där tro och beslut formas.
- Människor = potentiella viskare, inte bara djinner.

Undervisningsmaterial

För yngre elever (7-12 år)

- **Rollspel:** "Vad gör du när du får en dålig tanke?"
- **Bildövningar:** Rita hjärtat som en plats där goda och dåliga tankar slåss.
- **Memorisering med rörelser:** Varje vers får en gest - t.ex. . "Rabb" = händer som vårdar.

För tonåringar (13-18 år)

- **Diskussionsfrågor:**
  - Vad är skillnaden mellan egna tankar och Shayṭāns viskningar?
  - Har du upplevt gruppträck som påverkat ditt hjärta?
- **Reflektionsjournal:** "Vilka viskningar har påverkat mig idag?"
- **Tawhīd-analys:** Identifiera Rabb, Malik, Ilāh i andra suror.

För vuxna och avancerade elever

- **Tafsīr-övningar:** Bryt ner varje vers språkligt och teologiskt.
- **Psykologisk tillämpning:** Koppla verserna till begrepp som kognitiv påverkan, intention, moralisk kompass.
- **Samhällsanalys:** Identifiera mänskliga Shayāṭīn i samtida kultur - reklam, ideologier, influencers.

Praktiska övningar

1. Dhikr som skydd

- Lär ut fraser som: *A‘ūdhu bi-llāhi min al-shayṭān al-rajīm*
- Öva på att säga dem vid negativa tankar.

2. Hjärtehygien

- Daglig övning: "Vad har påverkat mitt hjärta idag?"
- Visualisera hjärtat som en trädgård - vad planterar du där?

3. Viskningsdetektiver

- Gruppövning: Identifiera olika typer av viskningar - begär, tvivel, arrogans.
- Diskutera hur man kan känna igen dem och motverka dem.

Bygg vidare

Vill du att jag hjälper dig skapa:

En **tematisk jämförelse** med surah al-Falaq?

En **lektion per vers** med mål, övningar och reflektionsfrågor?

Ett **arbetsblad** för elever att fylla i?

En **visuell karta** över surans struktur?

